

WITRAŻE W PREZBITERIUM KOŚCIOŁA FARNEGO W GOSTYNIU

Słowo „witraż” pochodzi z języka francuskiego. Jest to kompozycja wykonana z kawałków barwnego szkła złączonych ołowianymi ramkami w kwatery, stanowiąca wypełnienie otworu okiennego. To także technika malarska zaliczana do malarstwa monumentalnego. Witraż odznacza się wielkimi walorami dekoracyjnymi, spotęgowanymi grą przenikającego z zewnątrz światła.

Obecne witraże w gostyńskiej farze – mimo że sam kościół jest gotycki – nie mają aż tak długiego rodowodu. Neogotyckie witraże o romboidalnych formach, pochodzące z początku XX wieku, z okresu generalnego remontu fary, zostały zniszczone podczas II wojny światowej. Znamy je tylko ze starych fotografii. Inskrypcja na oknie informuje nas, że obecne zostały wykonane przez Pracownię Polichromia Poznań.

W prezbiterium kościoła farnego pw. św. Małgorzaty w Gostyniu znajdują się dwa okna witrażowe. Wykonano je w 1946 roku, a ich projektantem był Józef Oźmin. W 2000 roku zabytkowe okna zostały poddane renowacji, ich stan wymagał bowiem naprawy. Zwłaszcza liczne popękania szyb ochronnych i ich odpadnięcia stanowiły zagrożenie dla osób przebywających na zewnątrz kościoła.

Każde z okien podzielone jest na siedem prostokątnych kwater, które wieńczy od góry półkoliste pole. Widnieją na nich Chrystus i Matka Boska w otoczeniu tajemnic różańca. Witraże wykonano w stylu modernistycznym. Zrobiono je w większości z białego szkła, w skromnej gamie kolorów. Dominuje monochromatyczna kompozycja. Niewielkie sceny są dynamiczne i wieloosobowe.

Główna część lewego okna przedstawia Chrystusa z gorejącym sercem na piersiach stojącego na półkolistej, kolumnowej arkadzie. Postać z włosami do ramion, ubrana jest w białą suknię i czerwono-różowy płaszcz, na twarzy ma zarost. Głowę otacza promienista aureola. Ręce zgięte w łokciach, skierowane są w górę. Spod odzienia wystają bosa stopy. Pozostałe kwatery wypełniają sceny z wyobrażeniem Tajemnic Bolesnych – u góry – Modlitwa w Ogrójcu i Biczowanie, pod główną postacią – Cierniem koronowanie, Droga krzyżowa, Ukrzyżowanie. Wokół niebieska bordiura z motywem białych rombów.

Drugi witraż ukazuje Matkę Boską. Postać ubrana jest w długą, brunatną suknię i niebieski płaszcz, również stoi na półkolistej, kolumnowej arkadzie. Głowa jest okryta niebieskim welonem i otoczona kolistym nimbem. Ręce zgięte w łokciach. Prawa wskazuje na gorejące serce na piersi. Lewa przyłożona do ciała na wysokości pasa. Spod sukni widać palce stóp. Kolejne kwatery przedstawiają sceny z Tajemnic Radosnych – u góry - Zwiastowanie i Nawiedzenie św. Elżbiety, u dołu Narodzenie Jezusa, Ofiarowanie w świątyni, Znalezienie w świątyni. Wokół bordiura z motywami prostokątów i kół.

Na przełomie 2019 i 2020 dokonano kolejnej konserwacji zabytkowych okien. Zdemontowano stare oszklenia ochronne i same witraże. Dokonano oczyszczenia i zabezpieczenia antykorozyjnego żelaznych ram okiennych. Zostały one też pomalowane. Wymieniono wszystkie płaskowniki przykręcone śrubami. W pracowni renowacyjnej oczyszczono i posklejano szkła oraz uzupełniono ubytki w kwaterach witraży. Uzupełniono też warstwę malarską na oryginalnych szklach. Naprawiono ołowiane siatki, uzupełniono brakujące fragmenty i usztywniono kwatery wiatrownicami. Zamontowano nowe oszklenia ochronne od zewnątrz i nowe ramy ślusarskie na zakonserwowane witraże z zachowaniem pomiędzy oszkleniem odpowiedniej pustej przestrzeni i szczelin wentylacyjnych. Oba okna znajdują się w rejestrze zabytków ruchomych od 2009 roku.

Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary wsparło konserwację witraży kwotą 20 000 zł.